

NAŠA MOČ

GLASILO
SLOVENSKEGA
DELAVSTVA

Izhaja vsak
petek.

Uredništvo in
upravnništvo v
Kopitarjevih ulicah
št. 2.

Naročnina znaša:
celoletna . . K 3.—
pololetna . . „ 1.50
četrtletna . . „ 0.75
Posam. št. „ 0.10

Štev. 32.

V LJUBLJANI, dné 10. julija 1908.

Leto III.

Soc. demokracija in krščanski socializem.

Tu podajamo samo zelo na kratko nekatera temeljna izvajanja Frančiška Tersegla na nedeljskem shodu kršč. soc. železničarjev minulo nedeljo v Ljubljani.

Te dni smo imeli priliko brati v nekem časopisu sledečo pesem: Kako je to mogoče, da se mislijo zbrati ravno železničarji na shod, za katerega niso vprašali dovoljenja socialne demokracije? Kdor razmer ne pozna, bi si bil moral pri tem sledeče misliti: Ti železničarji pa morajo res biti zelo nizke vrste delavci, nesamostojni, brez lastne glave, pokorni sužnji ene same stranke, brez katere ničesar ne smejo po lastni volji in lastnem prevdanku storiti. Na Angliškem, v Severni Ameriki, na Nemškem je, ako vzamemo vse delavstvo teh treh držav skupaj, veliko več kot polovica delavstva organiziranega na nesocialnodemokratskem programu — le od železničarjev izvestni krogi mislijo, da morajo do konca dni delati tlako socialnim demokratom.

In vendar, ravno železničar je take posebne vrste delavec, uslužbenec, da že po svojem stanu in načinu življenja ni prav nič ustvarjen za socialnega demokrata. Železničar je človek reda in treznega, preiščenega dela. Vedno mora paziti, da vse gre po določenem načrtu, mora

misliti na nevarnosti, nosi velikansko odgovornost za življenje drugih itd. Take vrste uslužbenec ni za socialnega demokrata. Kako naj mu gre v glavo, kaj socialna demokracija misli, kakšne cilje in načrte ima, ko so cilji socialne demokracije tako nejasni in sanjarski, železničar pa je po svojem poklicu mož jasnosti in določnosti. Kako naj železničar razumeva postopanje socialne demokracije, ki sestoji v nepremišljenem vpitju, hujskanju zoper državo, oblasti, vojaštvu, cerkvi itd., ko pa je on navajen razumnemu, dobro prevdaranemu delu? In kako naj železničar ima smisla za takozvano »zrevolucioniranje duhov«, ko on živi takorekoč od reda in v redu? Železničar je nadalje uljuden in strpen človek, ki pride v dotiko s tolikimi ljudmi razne vere, različnega prepričanja, različnega političnega mišljenja. Tak človek ne more iz srca socialni demokrat biti. Socialna demokracija uči sovraštvo do vseh, ki drugače mislijo kot ona, socialna demokracija je fanatična stranka, stranka, ki kliče hudiča na liberalce in klerikalce, na veliko in malo, na vse, kar pod solncem leze in gre, če slučajno ni njenih misli.

Pravičnost in stvarnost sta poglavitna pogoja, ako hočemo pomen socialne demokracije prav presoditi. Kaj je na socialno demokratski stranki, kar more železničarja nanjo še priklepati? Ali morda število in moč socialne demokracije? Nemčija, Italija, Francija nas poučijo, kako majhna je moč socialne demokracije. V Nemčiji so jo strmo glavili z narodnostno parolo, v Prusiji je pri zadnjih deželnozborskih volitvah v Berlinu zmagala vsled neumne taktike »Freisinn«, v Italiji v parlamentu nič ne velja in zadnji štrajk kmečkih poslov v Parmu kaže, kakor že mnogo drugih desorganiziranih strank, na Francoskem pa živi socialna demokracija od zveze z radikali in Kombovci. Govornik slika, kako je socialna demokracija v zvezi s kulturnobojneži pripravila francosko delavstvo ob starostne penzije. — Torej kaj je, kar bi nas vlekló k socialni demokraciji? Če ne število, morda njeni voditelji? To menda najmanj. Voditelji avstrijske socialne demokracije so sami judje — Adler, Winter, Ellenbogen.

Verkauf itd., in sicer vsi zelo bogati judje. Kako to? Judje so bili in so voditelji liberalnega kapitalizma, pa so prešli v tabor socialne demokracije, ker se jim je obetal politični ugled in gmotni dohodek.

Morebiti pa je program socialne demokracije tak, da se od njega delavstvu obeta to, kar je za delavstvo glavno, namreč izboljšanje njegovega položaja, njegovega plačilnega in delavskega razmerja? Toda ravno tukaj nahajamo pri socialni demokraciji tako neodkritosrčnost, da ni čuda, ako ji vedno očitajo naravnost nepoštenost. Program avstrijske socialne demokracije je takozvani hainfeldski, nekoliko izpopolnili so ga leta 1901 na dunajskem vsestrankarskem shodu. Ta program ima dva dela: prvi del je pravzaprav glavni in temeljni, tu namreč je povedano, v kaj socialna demokracija veruje, kaj misli, kakšne nazore ima o družbi in svetu in kakšne cilje zasleduje. Drugi del je sicer zelo važen, navaja posamezne zahteve, vendar pa, če je prvi del zmoten in ne odvarja dejstvom, je tudi drugi piškavega oreha vreden.

Dejstvo pa je, da socialnodemokratski voditelji delavstvu o prvem delu svojega programa nič ne povedo, razun da meljejo stare fraze in čenče o boju dela s kapitalom, ki bo vse izpreobrnil itd.

V svojem mainfeldskem programu trdi socialna demokracija, da se prometna sredstva, tovarne, stroji, v to potrebni kapital itd. vedno bolj in bolj združujejo v rokah nekaternikov, bogatašev, kapitalistov. Tako namreč, pravijo, hočejo železni zakoni gospodarskega razvoja, da se na eni strani kopiči ves kapital v rokah nekaj bogatinov, na drugi strani pa vsled tega narasča proletariat, ubogo, izkoriščano delavstvo. Temu delavstvu se od dne do dne slabše godi in vedno bolj propada. Kakor pa se kopičijo prometna sredstva, stroji, tovarne itd. v rokah nekaternikov, tako tudi posest, zasebna last. Na eni strani bomo torej imeli par kapitalistov, na drugi pa nebrojno armado proletarcev.

Na tem pa ni nič resničnega. Če bi namreč res vsa ta prometna sredstva se kopičila v ne-

I. C.

Poletna idila.

Tako se je zgodilo, da je zašla vesela družba mestne elite v gostilno. Navadno ni hodila v gostilno, ampak tisto popoldne je bilo grozno vroče in trebalo se je ohladiti v senci kostanjev. Bili so v družbi sami veliki ljudje, ki umejo svet in njega vrvenje in sodijo vse z višjega stališča kot uredniki velikih svetovnih listov. Gospa Nagodetova je bila zraven. Mož ji je bil nekaj slaven in je užival veljavo po vsej Sloveniji. Kako ne? Saj je bil zastaven in državni in deželni poslanec je bil tudi. Kaj hočete še več. Tiste dni je pa užival že pokoj. Bil je miren in zadovoljen kot ljudje, ki so izpolnili svojo življenjsko nalogo. In gospa je bila tudi zadovoljna, a tako ne kot on. Imela je seboj v naročju mlado dekletce, morda je bilo staro sedem mesecev. In gospa Fagodičeva je bila tudi poleg, soproga veleuglednega mestnega svetnika. Bila je rejena in radostna svojega življenja, sebe in moža. Otrok ni imela in jih tudi marali ni. Bili bi ji v nadlogo. In gospa Škrguljeva je bila v družbi. Bila je suha in klepetava. Vedela je pa vse dnevne dogodke, škandalčke

in obirala ljudi od prve zore do poznega mraka. To je bil njen življenjski poklic in zanj je gorela v svetem navdušenju. In v tej pisani družbi je bil tudi gimnazijski učitelj Moravec, kavalir od temena do peta.

Taka je bila družba, ki je sedela v senci in pila kavo. Dame so bile oblečene v bele letne toalete, gospa Nagodetova je položila svojo pogrinjačo na sosedno mizo in zadovoljno božala svojo Nadico.

»Milostna, vi umete izbornu pestovati.«

»Vi se šalite, gospod Moravec. Pestunja skače z otroci po travnikih. V dobi demokratizma se je treba vsega lotiti.«

»Res je, prav praviš. — Demokratizem, da, danes sem spet čitala o Eulenburgovi aferi. Kaj sodite o tem, gospoda?« je klepetala Škrguljeva.

»Moj mož mi je rekel, dass dieses Wider-natürliche in der Natur gelegen ist.«

»Imenitno povedano, milostna.«

»Krompirja bo pa malo letos, gospoda, ker je suša. Na našem vrtu je vse pokvarjeno,« se je spomnila gospa Jagodičeva.

»Prav imate, fižola bo tudi malo.«

»Kaj pa repe?« vpraša Jagodičeva.

»Repe bo pa dosti, boste videli, gospoda. Do jeseni je še mnogo časa, dežja bo še odveč. Kmalu bo dež. Danes zjutraj je v Ljubljani brkljalo.«

»Znabiti bo pa res, gospa Škrguljeva. Milostna, vem, da ste že trudni. Dajte meni Nadico, popestujem jo jaz. Znam izbornu pestovati, boste videli.«

»No, če ste tako prijazni, gospod Moravec, rada ustrezem vaši želji.«

In gospod Moravec je pestoval Nadico. Zahotelo se mu je malo šale, da bi povečal slikovitost idile.

»Milostna, ali smem poskusiti vaš plašč, kako mi pristaja.«

Milostna je milostno prikimala, gospod Moravec se je obleke, in vzel zopet v naročje Nadico.

»Krasno, imenitno, lepo.«

Šlo je tedaj mimo nežno bitje, mlado in lepo. Nekaj se je poznalo dobro z Moravcem in mu zlatilo življenja pomlad. Švignil je pogled s ceste, gospod je zardel in povesil oči, gospa Škrguljeva je pa koj razumela vse.

Ne vem, ali je to začetek ali konec idile.

katernikov rokali, bi danes že zdavnej morala izginiti vsa mala in srednja obrt. Temu pa ni tako. Vsi moderni narodnogospodarski učenjaki učijo, da mala in srednja obrt ponekod celo narašča in da se kapital, namesto da bi se kopičil, rajši razdrablja. Druga programna točka socialnodemokratskega programa je ta, da narašča vedno bolj industrijsko delavstvo, proletariat, da je to delavstvo čedalje bolj tlačeno, izkoriščevano in zaslužnjeno. Bodimo pravični! Leta 1901. so se na dunajskem »Parteitagu« sodrugi o tej točki sami dolgo prepirali in izkazalo se je, da socialni demokrati sami ne verujejo v to, kar s toliko vñemo učijo. Treba brati v protokolu dotične govore dr. Adlerja in Ausobškega. Iz tega je jasno razviden namen socialne demokracije. Ona hoče, da je delavstvo vedno bolj nezadovoljno, nezadovoljno pa bo, če se mu bo vedno bolj slabo godilo in zato je umljivo, zakaj je socialna demokracija na Nemškem tako zelo bila proti temu, da vstopi v parlament in se udeleži postavodaje v varstvo delavskega stanu. Odtod dejstvo, da je socialna demokracija v Nemčiji v gotovi dolgi parlamentarni dobi dosledno glasovala proti delavskovarstveni postavodaji, celo proti starostnemu in invaliditetnemu zavarovanju.

Neka druga točka socialnodemokratskega programa je, da se bo kapitalizem v kratkem sam uničil in upropastil. Nenaravno kopičenje kapitala v rokah nekaternikov, to, da bo vedno več zaslužnjene delavstva, vedno več gorja, bede in brezdelja bo povzročilo, da bodo nastopili veliki štrajki, bankeroti itd., bo kapitalistovskemu družabnemu redu zadalo smrtonosni udarec za udarcem.

In kaj vidimo? Ravno nasprotno! Kapitalisti se združujejo v karte in truste, določajo cene svojim proizvodom, imajo v oblasti ves svetovni trg in tistega velikega svetovnega poloma, ki bo pomedel vse posestnike ter bo začetek za novo socialistično kraljestvo, nikjer ni videti. Ni torej neopravičeno ako sodimo, da ves socialnodemokratski program sloni na veliki zmoti, na fantaziji in na slepilu, samoprevari. Sicer pridemo do socializacije prometnih sredstev, pa ne v smislu marksistovske socialne demokracije.

Enako slepivo uganja socialna demokracija glede na vero. Marx, oče socialne demokracije uči, da kakor hitro umre kapitalizem, umre tudi Bog! On je dosleden. Boga in vse, kar človeka tolaži in povzdiguje nad vsakdanje življenje, so početniki socializma smatrali za nujno umstveno tvorbo kapitalistovskega sistema. Enako pojmujejo cerkev. Kako pa v Avstriji? Največje hinavstvo se uganja v tem oziru. Pišejo v tem smislu: Socialnodemokratski ideji ni treba, da bi bila z verskim prepričanjem posameznika v nasprotju. To spoštujemo itd. Proti čemur se borimo je le cerkev, ki podpira kapitalizem. Toda 1. avstrijski socialni demokrati so strogi pristaši Marksovi, torej nujno nimajo verstva za večnoveljavni element v družabnem razvoju, temveč le za prehodno stališče, ki ga treba premagati. 2. Pravijo, da niso proti veri posameznika. Toda oni so v resnici proti vsaki veri sploh, kajti v svojem programu jasno zahtevajo, da bodi šola brezverska! 3. So proti cerkvi. So torej tudi proti verskemu prepričanju posameznika! Kajti katoličani verujemo ravno v cerkev, da je ona edina ohranjevalka Kristusovih nauk. To je versko prepričanje vsakega posameznega katoličana. 4. Socialna demokracija je najbolj agitirala za svobodomiselni kongres v Pragi. 5. Socialnodemokratsko naziranje o rodbini in zakonu naravnost nasprotuje vsakemu verskemu. 6. Avstrijska socialna demokracija se je angažirala za Wahrunda.

Govornik je vsako točko podrobno izvedel in konečno podal program krščanske demokracije.

KLERIKALCI IZDALI DELAVSTVO.

Tako vpijejo zdaj socialnodemokratski listi. Kar pišejo krivonosni in ravnonosni judovski časnikarji, pa prav zvesto ponavljajo obrezani in neobrezani socialnodemokratski agitatorji, za njimi pa ponavljajo to po njih molženi delavci. Kaj se je pa zgodilo? Obrezani in neobrezani soc. demokratski poslanci so namreč vložili več nujnih predlogov, s katerimi niso imeli drugega namena, kakor da naščujajo delavce proti poslancem in obrnejo vodo na svoj mlin. Večina zbornice večino soc. demokratskim predlogom ni priznala nujnosti. Zdaj pa vpijejo soc. demokrati, da so poslanci, ki niso glasovali za njihove nujne predloge, izdali državne uslužbence. Neglede na te soc. demokratske nujne predloge je pa finančni minister Korytowski predložil zbornici predloge, da izboljša plače nižjim

vrstam drž. uslužbencev in zahteva 4.500.000 kron za letošnje zadnje četrtletje v ta namen. To so poslanci vedeli že prej ravno tako kakor soc. demokrati, in zato niso potegnili s soc. demokrati, ki bi se bili bahali, češ, mi smo to naredili. Največji delavski izdajalci so pa ravno soc. demokratski poslanci, ki ob proračunski razpravi niso dovolili sploh nobenih plač državnim uradnikom in delavcem, ker hočejo, da bi vsi, ki služijo državi, delali zastonj. Soc. demokrati so izdajavci, ker so glasovali ob proračunski razpravi proti izdatkom za državne uslužbence, za železničarje, rudarje in za izdatke tobačnemu delavstvu. Delavstvo! Obračunajte z rdečimi delavskimi izdajavci in delavskimi sleparji!

SHOD V SVEČAH.

V nedeljo popoldne se je vršil v Svečah na Koroškem velik shod katol. političnega društva za Slovence na Koroškem.

Poslanec Grafenauer je pojasnil zbranim delavcem njegov razgovor s Faustom o pogajanju ob času stavke. Poslanec je jasno in določno izjavil, da je Faust dal zagotovilo, da ugodil delavcem v nekaterih točkah. Ako pa Faust ni držal besede je pokazal s tem, da mu ni ničesar verjeti in da je slabši kot baba. Sedaj poznam tudi jaz tega človeka, ki ste ga vi že preje poznali.

Povedal je tudi, da mu je Faust zaradi nedeljskega dela izjavil, da mu ni znano, da bi se ob nedeljah delalo. (Klici: »Lep direktor, ki ne vé, kaj se godi v tovarni.«) Govornik pravi, da bo treba dati Faustu odgovor, da ga bo pomnil. Delavstvo naj se pripravi. (Burno odobravanje.)

Posl. Gostinčar je delavstvo opozarjal, da je sedaj potrebnejše kot kedaj, da delavci skupaj drže in da se ne dajo po nikomur zapeljati v razdvoj. Namen Fausta je razdvojiti s težavo organizovano delavstvo, da bi potem tim ložje nastopal proti delavstvu. Faust se je baje izrekel proti delavstvu, zakaj se ni organizovalo v socialni demokraciji, — to sem izvedel iz naših vrst — potem nam je dana pot, po kateri nam je hoditi, če hočete doživeti boljših razmer. Ako ste nasprotniki Faustovega postopanja, potem tudi ne morete v organizacijo, ki jo priporoča ta človek. En odbit naskok ne sme oplahiti vojaka, marveč ga navdušiti za drugi naskok, v katerem zmaga. Tudi vi ste boj pričeli, treba ga je nadaljevati, zato morate biti edini. Vsak, ki ruši našo edinost je izdajica delavskih teženj. Ko je nato še nekdo pojasnil razvoj organizacije in pozival delavstvo k edinosti, je poslanec Grafenauer zaključil shod. Navdušenje delavstva je bilo veliko. Vsakdo je izprevidel, da Faust ni držal svoje besede in delavstvo bo šlo na novo na delo v svoji organizaciji.

DRŽAVNI ZBOR.

V torek popoldne so se sešli zastopniki kršč. delavstva k posvetovanju zaradi imenovanja zastopnikov v delavski posvet. Prosta parlamentarna zveza delavskih zastopnikov je svojedobno sklenila, da zahteva vsaj še enega zastopnika v sosvetu. Temu se ni ugodilo, vključ da od dvanajst zastopnikov pripadata kršč. soc. le dva mandata. Sklep posvetovanja je bil vztrajati pri zahtevi. Izvolila se je deputacija, ki je sklep naznanila sekciskemu načelniku Mataji, ki je bil vsled tega zelo vznemirjen. Zahteva je vsled razmer opravičena in če merodajni faktorji tega nočejo priznati, naj nosijo sami posledice.

Zbornica polagoma rešuje nujne predloge. Tako so bili rešeni predlogi glede delavskega zavarovanja za starost, ker je vlada obljubila, da predloži tozadevno predlogo dne 3. novembra t. l. zbornici.

Predlog Adlerja, da se prepove izdelovanje žveplenk z belim fosforom je zbornica sprejela.

ZAVAROVANJE ZA STAROST.

Vlada se je izjavila po notranjem ministru, da predloži zbornici načrt zakona za slučaj starosti in onemoglosti, državnemu zboru dne 3. novembra t. l. S to izjavo je zginito mnogo dvoma o tej stvari. Preskrba za starost je nujna potreščina, ki se mora kolikor mogoče kmalu rešiti. Težkoč za rešitev je še mnogo in tudi zelo važnih. Toda pričakujemo, da se to važno socialno vprašanje vendarle reši v korist cele družbe.

Somišljeniki in somišljenice! Zahtevajte in kupujte povsod le užgalice S. K. S. Z. v korist obmejnih Slovcem!

Tobačno delavstvo.

Vabilo k veselici, ki jo priredi »Podporno društvo tobačnega delavstva« v proslavo šestdesetletnice vladanja Nj. Veličanstva cesarja Franca Jožefa I. v nedeljo, dne 12. julija 1908, na vrtu gosp. Kotnika, Opekarska cesta 26. — Spored: 1. Slavnostna govora. 2. Slavna godba iz Mengša. 3. Iz prijaznosti nastopi »Pevsko društvo za delavke« pod vodstvom gosp. V. Hybaškega. 4. Koriandoli. 5. Šaljiva pošta. 6. Ribji lov. 7. Srečolov. Začetek točno ob 3. uri popoldne. Vstopnina 40 vin. za osebo. Preplačila se hvaležno sprejemajo. Čisti dobiček pripada podpornemu zakladu za bolne člane. K obilni udeležbi vabi odbor. — V slučaju neugodnega vremena se veselica preloži na prihodnjo nedeljo, dne 19. julija 1908.

Socialni demokratski surovež. V tobačni tvornici dela nek mož, ki je glede na surovost res tako podoben opici, da mu vse pravi gorila, če se tudi piše drugače. Zdaj je suša. Naša dekleta so 6. t. m. kar same napravile procesijo za dež k sv. Antonu na Vič. Z njimi je šel tudi neki tvorniški delavec. To je pa liberalce in soc. demokrate jako grozno bodlo v oči in obkladali so delavke z raznimi psovkami. Odlikoval se je posebno neki Belič, ki bi itak kmalu napravil faluto, če bi ga ne držal pokonci bogati Trpinc, ki si množi bogastvo iz žuljev tobačnih delavk. Najbolj se je pa obnesla gorila, ki je letela drugi dan v tvornici na dotičnega moža in ga tako zmerjala, kakor zna le socialnodemokratska surovina. Mi to pribijemo s pripombo, naj se že enkrat zaveže gorili nekoliko njegov predolg gobec.

Rudar.

Vabilo k občnemu zboru »Strokovne zveze delavcev eraričnega rudnika« v Idriji dne 26. t. m. ob 9. uri popoldne pri gosp. Fr. Didiču. Dnevni red: 1. Poročilo tajnika. 2. Poročilo blagajnika. 3. Volitev odbora in petih namestnikov ter treh računopregledovalcev. 4. Slučajnosti. Odbor.

Promet »Kršč. gospodarskega društva« v Idriji v mesecu junij: Prejemki: za blago: 10.029 K 84 vin., deleži 20 K, pristopnine 2 K, skupaj 10.051 K 84 vin. Izdatki: za blago: 5749 kron 58 vin., vozšina 271 K 65 vin., užitina 211 K 20 vin., vrneno posojilo 3000 K, obresti izposojila 22 K 48 vin. Upravni stroški 191 K 97 vin., skupaj 9446 K 88 vin. Torej promet 19.498 K 72 vin.

Idrija. Predzadnja številka »Napreja« piše o nekem protestantu. Čudno se mi zdi, ko ista oseba, ki piše o protestantu, ker ravno on je še še slabši kakor protestant, ki nima nikakoršne vere, dalje piše tudi o mojem prešestovanju; gospod dopisnik o prešestovanju kar molčite in pred svojim pragom pomedite, kajti med vašimi kolegi je največ prešestnikov, kateri so pa toliko krivični, da še dekleta odškodovati nočejo. Piše tudi, da sem protestiral proti javni čitalnici, v resnici sem protestiral proti čitalnici, katero ste si nameravali napraviti na občinske stroške, da bi se zabavali v njej, posebno pa vaš debeli Tonček in tisti prevzetni Straus, ko mu je dosedanja dvorana pregmejn, tudi zana-prej bodem protestiral proti takim vašim naredbam. Akoravno me imenujete zaradi tega protestant. — Anton Novak, grajski čuvaj.

Iz Idrije. Kristan v svojem »Lažinapreju« piše: Klerikalci so utihnili. Sram jih je, četudi so »zmagali« s tem, da se ne bo zidalo domovanja za prosveto v Idriji. Vsi delavci smo bili veseli, da se bodo vendar dobili prostori, v katerih bomo mogli zborovati, imeti predavanja itd. Kako se je tukaj urezal, ko imenuje »vsi delavci«, kajti 206 podpisov se je nabralo od davkoplačevalcev proti tej zgradbi na občinske stroške, in ti podpisi so bili ravno samih delavcev. Utihnili smo res klerikalci, ali le za to, ker nočemo očitati, kako klečeplazijo soc. demokrate okoli klerikalcev, da jim pomagajo iz take zagate po njih krivdi, le pri miru nas pustite, dokler molčimo, da ne povemo svetu, kaj ko so vam pomagali klerikalci iz zadrege pri vaši čipkarski zadrugi zadnji čas, kakor tudi v več takih slučajih.

Iz rdečega tabora. Nekdanji kristjan Anton Kristan je zapustil Idrijo, ker je avanziral. Postal je namreč strokovni tajnik in se preselil v Ljubljano. Bil je pa že tudi zadnji čas, da je zapustil gorate idrijske pokrajine in se naselil na ljubljanski ravani. Ko je prišel v Idrijo, je bil Tonček suh fant, a v Idriji so mu groži žuljavih rudarskih rok tako teknili, da je pošteno odebelil. Kako se bosta kaj gledala v Ljubljani z

nekdanjim kristjanom Etbinom Kristanom, ravno ne vemo. Slutimo pa, da se bosta generala gledala bolj po strani. Ob kovanju načrtov, kako pobiti klerikalnega zmaja, se bosta gotovo tako kavsala, kakor pes in mačka. Mi se pa bomo smejali, ker nam njuno kavsanje ne bo ostalo prikrito. Tončka je najbolj vesel elektrotehnik Praček, ker mu bo delal družino na Gradu. Praček pa Tonček sta zdaj glavna komandanta jugoslovanske socialne demokracije.

Trbovlje. Tukaj v cementni tovarni se je delavec U. J. v ponedeljek, dne 11. rožnika, napil preveč žganja. Spil ga je tri četrt litra in so ga potem prinesli v bolnišnico, kjer bo kmalu okreval. Dragi delavci, kdaj bo konec nesrečnemu žganju! Vse se potaplja v alkohol! Po celi trboveljski dolini zdaj, ko se je pivo podražilo za 4 vinarje pri litru, ne reče nobeden nič za to. Ko so pa kmetje mleko podražili za 4 vinarje pri litru, tedaj je pa vse pokonci, da je kmet oderuh. Pa, dragi delavci, kdo pa je večji oderuh: ali so kmetje, ali gostilničarji? Dragi delavci, ali živimo od gostilničarjev ali od kmetov? Za zdaj naj bo dovolj, drugič pa več!

Med brati in sestrami.

Življenje v našem ljubljanskem delavskem konsumnem društvu lepo napreduje. Dne 28. junija napravilo je 64 društvnikov izlet na Homec v spremstvu g. dr. Kreka in g. dr. Pegana, ki je izpadel v zadovoljnost vseh udeležencev. Tako prijazna okolica in dobra postrežba, kakor tudi prijateljska, neprisiljena zabava, je vse udeležence nad pričakovanje zadovoljila. Na dan sv. Rešnjega Telesa udeležilo se je pa tudi 29 moških članov s svečami in društvniki znaki procesije sv. R. T. v stolnici, da so s tem pokazali, da znajo nastopati tudi kot katoličani. Društvo pa tudi gmotno napreduje. Polletni zaključek je pokazal, da je napravilo društvo pri prometu 52.946 K 5069 K dobička. Rezervni zaklad pa znaša danes že 8340 K. Pristopilo je društvu tudi 48 novih članov.

Ženski oddelek S. K. S. Z. ima v nedeljo ob 8. uri zjutraj sv. mašo na Rožniku.

Sava. Predavanja v strokovnem društvu ne bo v nedeljo 11. julija zaradi veselice, ki jo priredi podporno društvo isti dan. Predavanje bo v nedeljo, 19. julija, popoldan ob pol 4. uri pri Jeleni. Predaval bo g. Franc Terseglav iz Ljubljane.

Bistrica v Rožu. V nedeljo, 12. julija, popoldan ob 9. uri, bo delavski sestanek v Podšinji vasi pri g. Maletu. Delavci, udeležimo se do zadnjega moža tega vevlačnega posveto-vanja!

Bistrica v Rožu. Naš direktor Favst nima drugega dela, kot da študira § 19. tiskovnega zakona. A ne bo ga umil § 19., je preveč črn. Laže v teh popravkih, da se kar kadi. Delavci mu povemo, da ima on zdaj najnovejši patent za laganje. V zadnjem »Mirovem« popravku laže, da nas je štrajkalo 124, štrajkalo jih pa ni 126, in pa da smo šli 11. junija brezpogojno delat. — Da si lažnik, ti hočemo dokazati: 150 delavcev, vsi žičarji, smo štrajkali, 30 jih pa ni štrajkalo, in ti so zunanji delavci in med njimi ključarji. To je resnica, g. Favst. Da smo šli delat, si nas pa ogoljufal. To nam je državni poslanec g. Grafenauer pojasnil na shodu v nedeljo. In ko bi druge goljufije ne bilo, je to, da je bil tisti preklic 11. junija tako visoko nabit, da ga ni mogel nihče brati, in samo v nemškem jeziku. Ko bi ne bilo goljufije, bi ga bili v obeh jezikih dali napisati in tako visoko nabiti, da bi ga lahko brali in na takem kraju, kjer gre večina delavcev na delo, ne pa na takem, kjer jih gre le kakih 10. Lažete in goljufate g. Favst! To izjavljamo vaši delavci v tovarni na Bistrici v Rožu.

Javornik. Več reda v našo tovarno, več prostega prostora pri strojih, to je klic tukajšnjih delavcev. Pri škarjah za fini pleh so bili v kratkem času štirje delavci ponesrečeni. — Eden med temi težko. Dne 4. t. m. bi pa bilo kmalu Matevžu Koniču roko odtrgalo. Poškodovalo mu je jo tako, da bo težko še kdaj zdrav. Vzrok teh nesreč je, ker ni prostora pri škarjah. Mojstri upijejo hitro, tega pa ne, da bi odrezke stran spravili, zato toliko nesreč!

Prometna zveza.

Železničarski shod v Ljubljani. Dne 5. t. m. se je vršil v dvorani S. K. S. Z. v Ljubljani shod krščansko-socialnih železničarjev iz vseh slovenskih pokrajin. Za terorizem in grožnje v be-

dastem »Praporju« se živ krst ni zmenil, zato je tudi dvorana bila nabito polna naših somišljenikov železničarjev iz Kranjske, Štajerske in Goriške. Za predsednika je bil določen Milavec. Podeli besedo F. Terseglavu, kojega govor objavljamo na uvodnem mestu. — Po Terseglavu govori državni poslanec J. Gostinčar, živahno pozdravljen. Slika najprej veliko važnost železnic za promet, trgovino in za duševno, kulturno zbližanje narodov in vseh ljudskih stanov sploh. Z njemu lastno govorniško vneto je nato povdarjal važnost, ki jo ima železničarski stan posebič. Lepo je izvajal, kako ima človeška družba — tudi tisti, ki niso neposredno na tem interesirani — največjo korist od tega, da se železničarjem dobro godi in da so trdno organizirani. Železničarska organizacija je namreč v splošno korist, ker je od nje odvisna varnost prometa. Le dobro organizirani železničarji so namreč v stanu vestno izvrševati svojo službo, ker v njih s stanovsko zavestnostjo raste tudi čut stanovske odgovornosti in dolžnosti. Država veliko premalo stori za železničarje, vse gre le upravnim potom, pravih železničarsko-varstvenih postav pa sploh ni. Železničar stoji vedno pred nevarnostjo kazenskega zakonika. Manjka strokovnih sodišč, ki bi edina bila v stanu presojati in razsojati o tem, v koliko je železničar kriv nezgod. Službeni predpisi so tako zanič, da če bi železničar po njih delal, je onemogočen ves promet. Kako slabo so plačani progarski delavci, pripenjači, stražniki itd.! Kako je otežkočeno definitivno nastavljenje za progarskega delavca, za delavca po skladiščih in kurilnicah, kako neurejen in slab je avanzement! O penziji za nižje kategorije še govora ni, kvečjemu se podeli milostnim potom pet do deset goldinarjev na mesec in še to ne izlepa. Poslanec podrobno slika te nečuvane razmere in obljubi krepke akcije krščansko-socialnih poslancev v tem oziru. Še letos se bo nekaj pozitivnega storilo za izboljšanje plač in delavnih razmer železniških uslužbencev. Govornik opisuje potem, kako socialna demokracija izrablja železničarsko organizacijo v svoje politiške namene. Mnogo dogodkov zasti ob lanski pasivni resistenci kaže, da so nekateri voditelji od vodstev železnic naravnost plačani, da delavstvo prevarajo. Dr. Ellenbognov predlog v proračunskem odseku je zgolj agitatoričen. Hočejo imeti 20 milijonov za železničarje, ko bi bilo v resnici treba jih 150. Sicer so pa socialni demokrati proti vsemu proračunu glasovali, kar kaže, da svojega železničarskega predloga niso resno mislili. Železničarji naj se vsi oklenejo »Prometne zveze«! Živahno odobravanje je sledilo. — Veliko pozornost so vzbudila izvajanja I. Gostinčarja mlajšega, ki je poročal o »Prometni zvezi«. Ugodnosti, ki jih nuja »Prometna zveza« so velike. Vsak član ima v slučaju potrebe pravico do podpore. Doslej je P. Z. v 2000 slučajih izplačala 13.800 K podpore, samo leta 1907. se je dalo 1400 K podpornine. P. Z. nuja tudi obširno pravno varstvo. V tem oziru je posredovala P. Z. v 1080 slučajih, za kar se je porabilo 35.000 K, samo leta 1907. v 140 slučajih (8000 K). Prošenj je P. Z. vložila 5000. Mrtvaščin za vdove in sirote, oziroma vdovce je P. Z. volila lansko leto samo v Ljubljani 1200 K. Vplačilo znaša pri P. Z. samo 70 vinarjev. Znatne zahteve P. Z. so, da se po enoletnem provizoričnem nastavljenju vsak uslužbenec in delavec definitivno nastavi. Zahteva za delavce tudi, da po gotovih letih stopajo v višje plačilne razrede itd. Tekom 10 let je P. Z. izdala nad pol milijona letakov, v katerih se je delavstvo poučilo o zahtevah in boju za izboljšanje njega plačilnih razmer. Kaj pa socialno-demokratska železničarska organizacija? Mnogo slučajev poznamo ravno v Ljubljani, da socialni demokrati svojim delavcem pravnega varstva niso hoteli dati. Mrtvaščine socialno-demokratska železničarska organizacija sploh nima. Vplačevati pa morajo pri rdečkarjih 1 K 20 vin., v Trstu 1 K 30 vin. Podpora ne dajo sploh nobenih več. Kar dobe, gre vse za stran-ko in voditelje. V Gradcu izhajajoči »Arbeiterfreund« je nekoč pisal, kar pa ni nikdo ovrget, da dr. Ellenbogen dobiva za to, da pregleda eno tiskano stran strokovnega železničarskega lista, 100 K! (Sramota!) V železničarskem boju leta 1907. so socialni demokrati železničarje izdali. Socialna demokracija je danes vladna, ministerialna stranka. Računi socialno-demokratske železničarske organizacije za leto 1901 so kaj čudni. Pravijo, da so imeli 25.079 članov. Podpore so ti dobili 3.000 K. Izkazujejo pa dohodkov le 75.349 K 68 v., vseh stroškov pa 68.687 K 41 v. Ako od dohodkov odštejemo 3.000 K podpornine, ostane 72.349 K 68 v. Ostalo jim je v blagajni 6.662 K 27 v., 66.000 K pa so

porabili za agitacijo in strokovno glasilo. Če pa pomislimo, da je 25.079 članov takrat plačevalo po 90 vinarjev, potem bi moralo dohodkov biti 270.853 K 20 v. Kako to? Ali je sleparija, ali pa toliko članov nimajo. — Nato je govoril M. Moškerc o zavarovanju glede na nezgode in o delavskem časopisju. Več peticij se je oddalo državnemu poslancu Gostinčarju in sklenilo dvakrat na leto sklicati železničarski shod. K sklepu je govoril tovariš A. Koleča iz Ljubljane več prisrčnih in lepih besedi, s katerimi je živo vnel tovariše, da naj se ne vstrajajo socialno-demokratskega terorizma in naj visoko drže kvišku prapor krščansko-socialne misli. Došlo je na shod več brzojavnih pozdravov, med njimi sledeči dr. Krekov: »Železničarski shod — Ljubljana. Zadržan pozdravljam. želeč poguma, edinosti, zmage. Krek.«

× × ×

Shod slov. kršč. soc. železničarjev je zelo bodel v oči naše nasprotnike. »Rdeči Prapor« je pred shodom pihal jeze in nagovarjal sodruge, naj si ogledajo »ajmohtarske« železničarje. Sodrugi so pa bili pametnejši, kakor »Prapor« in niso prišli na shod ter dali tako nezaupnico glavnemu uredniku »Rdečega Prapora«, Etbinu Kristanu. Po shodu se je pa zaletel vanj »Slovenski Narod«, ki je sramotil govornike in se usedel socialnim demokratom na led. Redakterji »Slovenskega Naroda« naj si to-le zapomnijo: 1. Mi se jim smejemo, da se dajo tako voditi za nos sodrugom. 2. Sami sebi naj pripišejo, če prične objavljati naš list njihove životopise in pa njihovo klerikalno preteklost. Zdaj pa Gostinčarjevo glasovanje proti Ellenbognu? Pravi nevedneži sede v »Narodovem« uredništvu, da še tega ne vejo, da so proti Ellenbognovemu predlogu glasovali člani Hribarjevega »Saveza južnih Slavena«, Biankini, Ivčević, Perič, Prodan, Tresić, Vuković. Strašen prijatelj železničarjev je Ivan Hribar, da sedi v klubu, ki izdaja železničarje! — Rode je urednik »Slovenskega Naroda«. Mož se, če le more, zaleti v Milavca. To pa je prišlo tako-le. Rode je stanoval v hiši, ki jo je kupil Milavec in mu na to odpovedal stanovanje. Rode je drugače fejest fant. Piše ga rad, pa kvarta. Nosil je že tudi prešiče klati, pa se mu ta kšeft ni obnesel. Zdaj pa piše v »Narod«. Ni še čisto izprijen. Njegova žena je pridna in zato mora Rode moliti vsak večer roženkranc naprej, kar je čisto prav.

Socialne demokrate silno jezi, da si upajo krščanski železničarji zborovati v Ljubljani in to še celo v nedeljo dopoldne, ko je tudi mnogo socialnih demokratov prostih. »Rdeči Prapor« je pihal od jeze nad tako predrznostjo naših železničarjev. Kristan je na shodu prejšnji teden neposredno pozival svoje sodruge, naj preprečijo naš shod, ker bo sicer nastala nevarnost, da železničarji zvedo kaj resnic o socialno-demokratskem gospodarstvu, potem pa ne bodo hoteli več redit tako lepo rejenih svojih rdečih voditeljev. A vse ni nič pomagalo. Železničarji smo zborovali, in sicer prav lepo zborovali, zraven pa še sklenili, da bomo odslej prišli vsako leto najmanj dvakrat iz vseh slovenskih pokrajin skupaj. Pa še več! Mnogo železničarjev se je po shodu tudi vpisalo v »Prometno zvezo« in po shodu sta se ustanovili kar dve plačilnici za dva slovenska kraja. Pa ne plačilnici brez članov, ampak s toliko člani, da postaneta te dve plačilnici v kratkem podružnici. Socialnim demokratom pa bomo sedaj odločno povsod boj napovedali, ker dosti dolgo že žro naše trdo prislužene krajcarje, za katere nas potem, kjer le morejo, izdajajo. Iz tega boja pa bomo prišli kot zmagovalci, ker z nami je pravica in mi smo za koristi našega stanu.

Tolažilna novica vsem tistim železničarjem, ki verujejo rdečim voditeljem in jim nosijo svoje novce, za katere upajo dobiti kako pomoč ali podporo: Brno. »Budonost« piše: Brebički socialno-demokratski odbor je pozval na odgovor sodruga Sykora, ker si je prilastil neopravičeno 422 kron. Odgovoril je svojim očitateljem v seji: »Nimam ničesar, ne dam ničesar, vsi kradete!« Ko so zagrozili s sodiščem, je odgovoril: »Potem povem, kako se pri nas krade!« Pred sodišče ni prišel.

V nedeljo vsi na veselico tobačnega delavstva!

„Naša moč“

izhaja vsak petek.

Cena na leto 3 krone.

Cene inseratom so:

za male 6stopne oglase: 6 vrstic 70 v.,
12 vrstic 130 v., 18 vrstic 180 v., 24
vrstic 220 v. 3stopne oglase računamo:
1 krat 9 v. peti vrsta, 2 krat 7 v. peti
vrsta, 3 krat 5 v. peti vrsta.

Uredništvo in upravnništvo

„Naše moči“

Kopitarjeve ulice šte. 2.

Tovarna

za stole

Franceta Švigeljna

na Bregu, p. Borovnica, Kranjsko

izdeluje 2805 26-2

vsakovrstne stole

od preprostih do najfinejših po
najnižjih cenah brez konkurence.

Ilustrovan cenik pošlje se na zahtevo za-
stoj in franko.

Delavke in delavci pozor!

Najcenejše

dežnike in solnčnike

domačega izdelka

priporoča po najnižji ceni in najboljši
kakovosti

Josip Vidmar

v Ljubljani

Pred škofijo št. 19, — Stari trg št. 4.
Prešernove ulice št. 4.

Popravila točno in ceno.

Cene brez konkurence!

A. Lukić

Ljubljana, Pred škofijo 19,

priporoča svojo

veliko zalogo izgotov-
ljenih oblek za dame,
gospode, dečke in de-
klice po najnižji ceni.

Solidna postrežba!

Ustanov-
ljeno leta
1862.

Milko Krapeš urar

Podružnica Resljeva cesta št. 2 v Ljubljani Podružnica Resljeva cesta št. 2
prej g. Jos. Černe. prej g. Jos. Černe.

Jurčičev trg šte. 3, pri železnem mostu

priporoča svojo bogato zalogo

zlatih, srebrnih, tula in nikelnastih

ur, verižic, stenskih in nihalnih ur, uhanov in prstanov

Kupuje in zamenjava staro zlato in srebro.

Gosp. urarjem v mestu in na deželi priporočam
izredno veliko svojo zalogo furnitur.

Glavno zastopstvo za Kranjsko zaloga strun
za nihalne ure v vseh dolžinah in debelostih.

Slovenske plošče za gramofone, kakor tudi gramofone in igre.

Ustanovljeno leta 1845.

JOS. REICH

Edini zavod

za kemično čiščenje obleke ter za-
stojev, barvarija in likanje usnja

na par

Poljanski nasip —
Ozke ulice št. 4.

Sprejemališče

Šelenburgove ulice šte. 3.

Postrežba točna. Solidne cene.

Gričar & Mejač

Ljubljana, Prešernove ulice 9

priporočata

svojo največjo zalogo zgotov-
ljenih oblek za gospode,
dečke in otroke in

novosti v
konfekciji za dame.

Pozor, slovenska delavska društva!

Kupujte svoje potrebščine pri znani in priporočljivi domači manufakturni
trgovini:

Češnik & Milavec

(pri Češniku)

Špitalske ulice

Ljubljana

Lingarjeve ulice

v kateri dobite vedno v veliki izbiri **najnovejše blago**

za ženska in moška oblačila.

Postrežba poštena in zanesljiva.

Cene najnižje.

AUSTRO - AMERICANA

TRIESTE NEW-YORK

Potniki v Ameriko
Kateri želijo dobro, po ceni in
zanesljivo potovati naj se obrnejo
na
Simona Kmetek
v Ljubljani, Slovenske ulice 26.
Vsakovrstna Pojasnila daje se brezplačno.

Ivan Podlesnik ml.

Ljubljana - - - Stari trg šte. 10

Priporoča svojo
trgovino
s klobuki
in čevlji

Velika zaloga
Solidno blago
Zmerne cene